

Mirar-s'hi

«Mirar-s'hi» (a fer una cosa) és una locució verbal que podem usar amb dos significats diferents, tots dos reconeguts pel Diccionari Fabra: «fer-la posant-hi molta cura» i «pensar-s'hi molt abans de fer-la». Observem, doncs, que en aquesta locució és imprescindible la presència del pronom «hi», el qual no hi representa o substitueix únicament un complement, tal com s'esdevé generalment, sinó que constitueix un element necessari perquè el verb formi una locució amb un dels dos significats especials que hem indicat. Observem, així, que, contràriament al que podria semblar, dues construccions com «No s'hi miren gaire» i «No s'hi entretenen gaire» no són, en realitat, anàlogues del tot: la segona d'elles representa la reducció d'una construcció inicial com, per exemple, «No s'entenen gaire a revisar els comptes.» i és ben possible d'usar aquesta construcció —en què no intervé el pronom «hi»— en lloc de la seva reducció pronominal.

En canvi, si el pronom «hi» de la frase «No s'hi miren gaire» representa el complement «a revisar els comptes.» encara que aquest complement ja sigui representat per aquesta frase d'infinitiu en una proposició, no és possible de prescindir de la partícula pronominal, sense la qual «mirar-se» no adquireix aquest valor especial, i aleshores la frase d'infinitiu sol figurar en aposició: «No s'hi miren gaire, a revisar els comptes.»

Com hem dit, però, «mirar-s'hi» té dos significats diferents, l'un dels quals correspon

a una acció real, que efectivament té lloc, i l'altre a una acció hipotètica o futura. Per això en el primer cas una proposició amb aquesta locució pot comportar un complement de temps representat per un infinitiu precedit de la preposició «en: No s'hi miren gaire en revisar els comptes.» Notem que aleshores ja no cal que aquesta frase d'infinitiu figuri en aposició, és a dir, precedida per una coma, perquè, en rigor, no duplica el pronom «hi», el qual representa sempre, formant part d'aquesta locució, un complement d'objecte, mai un complement temporal. La Gran Enciclopèdia Catalana, en la definició d'aquests dos valors de «mirar-s'hi» completa la locució verbal amb les frases «en fer una cosa» i «a fer una cosa.» La distinció és efectiva però no és exacta. Com hem dit, «mirar-s'hi», significat «fer una cosa posant-hi molta cura», admet efectivament el complement temporal «en fer una cosa», cosa que no s'esdevé quan significa «pensar-s'hi molt abans de fer-la»: Però quan diem «No s'hi miren gaire en fer-ho», la partícula «hi» equival ben bé a «a fer-ho» i no en «en fer-ho»: és un complement d'objecte i no un complement temporal. En general, els complements temporals que acompanyen les frases formades amb aquesta locució (indicant simultaneïtat o anterioritat) solen determinar el valor amb què és usada en cada cas: «Quan tenen temps s'hi miren més, Abans de decidir-nos ens hi hem de mirar molt».